

DEO OPT. MAX. A.
DE
SEPTENARIO TESTAMEN-
TARIO-
RUM NUMERO

LEMMA TETRACOLON.

Ad excusionem cap. 10. extr. de testam. pertinens.

Ex Annotationibus ad Paratitla Wesembecii privatis

VIRI

Amplissimi Consultissimi & Excellentissimi,

DN. JOANNIS OTTONIS TABORIS
J. U. D. EXIMI, ET IN ALMA ARGENTORATIENSIS
Universitate Codicis & Juris Feudalis Professoris dignissimi,
Patroni Promotoris ac Præceptoris sui ju-
giter observandi:

*Præcipitata ob instantem abitum, opera excerptum, & sub ejus-
dem præsidio disputationi publicæ
expositum,*

à
WOLFGANGO THEODORICO BADERO,
Gemmingâ - Graigoio:

Die 16. Ianuar.

Horis locoque solitis.

☉(o)☉

ARGENTORATI

Typis JOHANNIS REPPIL

ANNO M. DC. XXXIX.

VIRIS

MAGNIFICENTIA NO-
BILITATE, AMPLITUDE,
PRUDENTIA, CONSILIO ET EXPE-
rientia Eminentissimis, Præcellentissimis,

DNN. PRÆTORI, CONSS. SCABI-
NIS, SCHOLARCHIS, CÆTERISQUE INCLYTÆ
ac Liberæ Reipubl. Francofurtensis ad Mœnum Assesso-
ribus ac Senatoribus omnibus, Patriæ Pa-
tribus vigilantissimis:

NEC NON

Viris Integerrimis, Experientissimis, Spectatissimis,

DNN. JOANNI & CORNELIO Petersen/ fratribus, Mer-
catoribus ac Civibus apud Mœno Francofurtenses primariis,

DN. HIERONYMO BADERO, Pharmacopœo Schvvein-
fortensi dignissimo:

DN. JOAN-BAPTISTÆ CÆSARI, Scholæ Gallicæ
Rectori solertissimo.

DNN. Mæcenatibus, Patronis, Fautoribus, sui suorumque studio-
rum Promotoribus magnis, ut & respectivè agnato, ac
affini: humilima submissione, submissaq; hu-
militate devotè suspiciendis, æter-
num colendis.

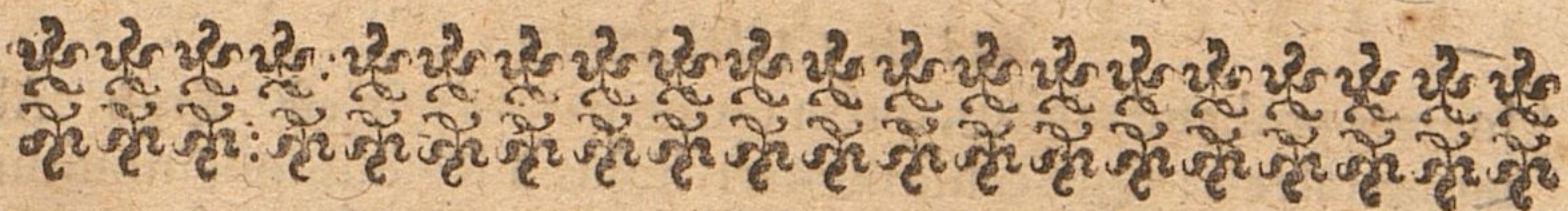
Has studiorum suorum primitias

in ara benevolentia submissè mactat

V.V. Mag. Nob. Excell. Ampl. Clar.
Observantissimus.

Resp.

ANNO M. DC. XXXIX.

Ad Tit. I. Libri XXVIII. Parat. Wesembecii n. 10.

Q U Æ S T I O I.

AN septenarius iste testium in testamentis numerus sit de solennitate testamentorum substantiali, an de probatoria tantum? Vulgata equidem est hæc disceptatio, cujus pars prior jam dudum pluribus eruditorum calculis est confirmata. *v. allegatos P. Gregor. 42. syntagm. cap. 5. n. 5. Treutlero & Hunnio 2. disput. 10. th. 5. a. q. 27. Harpprecht. ad §. 3. I. de testam. ordin. n. 26. Bocser. cl. 3. disp. 2. th. 22. Berlich. p. 3. concl. 6. n. 6. cui sententiæ etiam favet Wesemb. noster h. n. 10. illis verbis: ad id propter solennitatem rogatis. Ne tamen aliquem moveat vel autoritas Alciati, vel disputatio hunc succollantis Bacchovii 2. disput. Treutl. 10. th. 5. a. p. 543. vel media velut & mixta Gilkenii sententia in l. hac consultissima. 21. num. 18. C. de testam. (ubi quædam ad substantiam testamenti pertinere dicit, veluti potestatem à L. concessam; & voluntatem testatoris: quædam ad formam, ut heredis institutionem scriptam vel nuncupatam: alia ad probationem, ut depositiones testium, qui post mortem testatoris sigilla cognoscunt: Alia porrò ad naturam & effectum testamenti, ut aditionem, commoda & incommoda: alia ad adjuncta, ut legata, fideicommissa, dationes tutelarum. Denique numerum testium mixtam quandam naturam obtinere, utpote, quæ ad naturam non tantum probationis, sed etiam solennitatis necessaria sit. l. ult. C. de fideicommiss. l. si unus. C. de testam. l. carent. de testib.) Ideò brevi strictaque refutatione hæc amolienda sunt dubia. Cum dubitationis solutio sive dubitationum refutatio (*dubitatorum hab. cons. Argent. part. 2. cons. 47.*) nihil aliud sit, quam veritatis sive inquisitio sive inventio, ut ex Arist. Politus de offic. advoc. cap. 11. num. 10. unde nostrates etiam plerunque victoriæ vim in responsione ad contraria collocant, Decian. in Apol. c. 19. n. 29. Primùm ergò Bachov. argumentum ita concludere videtur (paulo enim obscuriora sunt singula) Ubicumque maximum falsitatis versatur periculum, ibi testes probationis potius, quàm solennitatis causa instituti videntur; At isto casu maximum falsitatis versatur periculum, siquidem de ejus vo-*

n. 10.

R

lun-

luntate probanda agitur, qui in rerum natura non est. Ergò. Alterum tale est: Quæ causa numeri hujus à legibus ipsis innuitur, ea præferenda est meritò; Atqui leges ipsæ indicant causam introducendi hujus numeri fuisse probationis facultatem. *l. 8. §. ult. ibi: ut nullum locum relinquunt insidiis C. qui testam. fac. possunt. l. ult. ibi: ne quid falsitatis incurrat. C. de fideicommiss.* Ergò. Ultimum argumentum ita videtur esse informandum: Qui finis generalis est omnium testium, ille etiam erit testamentariorum; Atqui probatio est finis omnium testiù. Ergò. Addi potest è Gothofr. *ad l. ult. C. de fideicommiss.* & quartum dubium. Quicumque numerus potest augeri vel minui, ille rei non est essentialis, sed accidentalis; At septenarius iste numerus statutis passim reperitur imminutus. Ergò est accidentalis, neque ad solennitatem testamentorum substantialem pertinet (ut Venetiis, Reiger. *in not. ad Mynsing. .O. 20. Lucæ. Carptzov. part. 3. const. 4. defn. 41. n. 3. Tolosæ. ibi. 16. Nov. 16. Noribergæ Rittershus. in Novel. part. 6. cap. 1. num. 9. Viennæ Carptzov. Francofurri part. 4. reform. t. 1. §. 2. Brunopoli Braunschweig Statte recht. tit. von Siffren in Testamenten §. ein Mann maa veræeben. &c.) Ergò est accidentalis, neq; ad solennitatem testamentorum substantialem pertinet. ¶ Ad priora duo argumenta respondeo (1) Confundi finem rei introducendæ usumve rei introductæ, cù qualitate ipsius rei à Legislatore indita; siquidem non negatur testimonium adhibitionem inductam etiam fuisse probandæ ultimæ voluntatis causa, usumque testium etiamnum esse in probanda testamentorum sinceritate: sed hoc non pertinet ad rei qualitatem impugnandam; ita enim septem testes leges requirunt, ut hunc numerum jubeant testamentis esse solennem, hoc est, ita propriam & peculiarem ut vel uno teste deficiente totum testamentum corruat, *l. 20 §. 8. ibi: eos qui propter solennia testamenti adhibeantur, ff. qui test. fac. pos.* Id quod innuit ipse Imp. *in d. l. ult. C. de fideicommiss.* quando utramque causam conjungit, *ibi: cùm enim res per testium solennitatem ostenditur.* Indicat enim testamentum legitimum non ostendi plenè per testes simpliciter, sed per testium solennitatem. Confer. *l. si veritas. 23. C. eod.* ubi itidem significatur, non sufficere veritatem absque solennitate. *l. si quis. 6. in pr. v. hoc tamen tunc verum est. ad L. Cornel. de fals.* Potest etiam fortè (2) responderi distinguendo inter finem internum & primum, atque externum & ultimum. In tertii argumenti majore neganda primò est consequentia, cùm testes*

tes testamentarii disertè solennitatis causa intervenire. perhibeantur; Et differant omninò testimonia simplicia & solennia. Deinde concessimus & hoc, testium finem & causam verti in probando; sed negandum est unicum tantum istius adhibitionis esse finem. per not. Wesemb. de pact. num. 8. Ad postremam rationem distinguimus inter testamenta solennia & minus solennia, nam ut summam dicamus, cum Dn. D. Locamer. in reformat. disp. Treutler. de testam. th. 4. & 5. (Gilkenii enim distributio impingit variè) requisita testamentorum solennium sunt partim intrinseca, partim extrinseca. Intrinsecum & principale est *heredis institutio* (quæ ut rectè fieri possit, exheredationem præsupponit eorum, qui aliàs ipso jure hereditatem adipiscerentur) Extrinseca consistunt partim in *solenni adhibitione testium*, partim in *ipso testationis actu* &c. Alii distinguunt inter formam voluntatis & solennitatis. vid. 1. Tom. conf. Argent. 61. n. 59. & vice versa, inter testamentum imperfectum ratione voluntatis & ratione solennitatis. vid. Clarum de testam. q. 9.

II. Q. Sed annon assertio ista cum jure divino pugnabit, si dixerimus, numerum istum testium septenarium ita solennem & proprium esse testamenti, ut eo omisso sit testamentum ipso jure nullum? Ita statuere videtur plerisque omnibus Pontifex in cap. 10. & 11 X. testam. etiam pontificiis Doctoribus, eundem partim defendentibus. vid. Panormit. in d. c. 10. vers. an quod sufficiat. ibi: nam leges requirentes septem testes in testamentis, sunt tam contra jus divinum, quam contra generalem Ecclesie consuetudinem. Vivian. in ration. ad d. cap. 10. in fin. partim impugnantibus. Conan. 9. com. 2. ubi addit Pontificem adjecisse parochum ut sacrificolis aditus pateret ad privatorum fortunas; quibus ipsis ferè verbis Pontificem perstringit. Bodin. 5. de republ. c. 2. p. 531. Conanum laudat & imitatur Duarenus in comment. ff. qui test. fac. post. t. de effect. solen. servat. in testam. p. m. 332. ibi: ait Pontifex, quod statutum est legibus civilibus contrarium esse juri divino: sed in ea re ostendit, quam peritus fuerit juris divini: quod n. allegat ex jure divino, nihil ad rem facit. Hosq; antesignanos Christi non pontificii communi ore voceq; sequuntur, adducti ab A. Gerbar. disp. testam. 2. th. 57. & 58. Rittershus. 4. different. c. 1. C. I. A. de testam. th. ult. (quæ ita exprimenda fuerat: nec obstat sanctarum literarum auctoritas, quia ea loquuntur de causis inter vivos controversis, sive de his, quæ or-
ta sunt ex negotio inter vivos contracto &c.) & qui horum argumenta

ita congestit, ut sibi ea solita presumptione ceu primo vindicaverit *Maestere*.
lib. 1. de iustit. Roman. leg. c. 13. n. 2. obiiciēs Pontifici quod is peccet in
 jus proprium, cum & in hoc capite præter duos testes, parochum;
 & in aliis causis longè plures requirat. *can. presul. & can. nullam. 2.*
q. 4. § Tentabimus pro salvandis Canonibus, nec pontificē quidem
 hoc sensisse quod ipsi imponitur: Probabimus id (1) ex verborum
 proprietate; Longè enim diversa sunt, aliquid contra L. & alienū
 à lege divina; hoc est ultra vel præter eam dicere: Vox enim *alieni*
 denotat id quod proprium non est, extraneum, non suum. *l. 97. de*
solut. l. 5. C. de furt. l. 1. § in propria. ff. quand. appelland. Et vel ex opposi-
 ta formula (*non alienum est*) patet hanc verborum figuram longè
 mitiorem & humaniorem esse. Tum (2) Elenchi ignorantem
 committi dicemus in interpretatione contraria: non enim Ponti-
 fex tam ipsum numerum testium legi divinæ opponit, quam duri-
 tiem illam legum humanarum, quæ propter omissam vel unius te-
 stis solennitatem, plane reiicit sani alioquin hominis enixam vo-
 luntatē. (quod jam olim absurdū videbatur illi *Lucio Titio in l. pen.*
in f. ff. leg. 2.) Ita enim habent verba cap. 10. *quod penitus rescindan-*
tur ea testamenta & c. id verò à Divina lege, à SS. patrum institutis, & à
Generali Ecclesiæ consuetudine noscitur esse alienum. (3) Commonstrat
 hanc sententiam, tum decidendi ratio, quam pontifex magis in veri-
 tate quam in solennitate reponit, tum ipsa *Decisio*: quæ jubet testa-
 menta coram minore numero testium perfecta firma permanere:
 tum prohibitio subiecta, ne quis huiusmodi testamenta audeat re-
 scindere. Igitur in summa hoc dicere videtur pontifex: Quæ
 sententia à L. Divina, à SS. Patrum institutis ac à generali consue-
 tudine Ecclesiæ aliena est, ea iudicibus Ecclesiæ, (*de his enim tantum*
hoc & sequenti capite agitur) non est observanda. Atque ea consue-
 tudo, ut testamenta penitus rescindantur quæ 7. testium solenni-
 tate deficiuntur est aliena à jure divino; quia illud veritatem (*quam*
simplicitas Canonum & fori Ecclesiastici imprimis spectat) in duorum
 etiam ore subsistere docet; nec ampliorem numerum aut Decreta
 patrum aut consuetudo Ecclesiæ in hoc articulo instituit. Ergò
 ferendum non est ut testamenta in iudicio Ecclesiastico rescindan-
 tur ex causa extranea, non propria, & ad Ecclesiasticos iudices non
 pertinente: sed magis conveniet iudicibus Ecclesiasticis, ut in suo
 foro decident causas juxta illud *Dominicum*, in ore duorum vel
 trium. *text. est in cap. in literis. 24. extr. de testib.* Quin ipsa adversaria
 ratio confirmat (4) hanc opinionem nostram, quod Pontifex non
 tam

tam numeri septenarii solennitatem, quàm consequens illud, alienum à lege divina statuerit: nam qui maximè id agit, ne alienum quid à lege divina statuisse videatur, non admissurus fuisset vel in aliis actibus, ulteriorem numerum, si eundem contrarium legi divinæ judicasset. *d. c. 24.* Denique (5) alia quælibet interpretatio potius recipienda est, præ ea, ex qua absurditas manifesta resultaret. *c. cum peditat. 29. de Elect. in 6. l. ubi repugnantia. de reg. jur.* Atqui confessione adversariorum absurdum est ulteriorem supra binarium numerum L. divinæ contrarium dicere, & ipsummet eodem capite recipere. Concludimus ergò septenarium numerum testium, non esse contra jus Divinum, ne Pontificis quidem sententia.

Q. III. Utrum ergo testamentum, coram minore testium numero confectum, heredem saltem in conscientia ita obligabit, ut testamentum ejusmodi imperfectum ratione solennitatis servare teneatur? Ita ià olim pronunciarunt ii imprimis Canonistæ & Dd. Pontificii, qui q. i. neg. & vel invito Pontifice hanc hypothesein receperant (*septenarium numerum testium esse contra jus divinum*) ideoque heredem ex hac causa impugnantem testamentum peccare mortaliter, maximè postquam pontifex sub anathemate interdixit, ne quis ejusmodi rescindere audeat testamenta: *Ita Panormitanus in d. c. 10. vers. 9.* Alii cum hancce in terris Imperii & cæterorum PP. non æque valituram perspicerent, alias rationes attulere, quas cum authoribus suis licet videre apud Manticom. lib. 4. de coniect. ult. volunt. tit. 14. Castrenf. Sichard. & Dd. ad l. 5. C. de religios. Molinam tr. de just. & jur. tom. 1. disput. 87. vers. quod si hac fuit. Lessium lib. 2. de testam. cap. 19. dub. 3. nu. 21 qui addunt heredem posse in foro externo compelli ad jurandum an credat hanc fuisse mentem testatoris, quod si fateatur talem fuisse testatoris voluntatem, cogendum esse, non ex vi testamenti, sed ex vi propriæ confessionis hereditatem vel legata restituere juxta testatoris voluntatem. *arg. l. ult. C. de fideicommiss.* Quos non bene pensata hujus dogmatis origine, è recentioribus quam plures incautis vestigiis secuti sunt; v. Carol. Cesar. vol. 5. disput. Basil. 34. quest. ac quod mirè, ipse subtilissimus Bachov. 2. disp. 10. rh. 1. a. p. 543. quorum aliqui etiam hæc remedia suggerunt, pro conservatione testamentorum talium, ut scilicet vel ab ipso principe penes quem omnium juris authoritas est, super ejusmodi casu auxiliū quærat: *arg.*

arg.

arg. l. ult. de hered. inst. vel in fideicommissi modum restitutio petatur. Exemplo l. 77. §. filius. l. 23. & 88. §. ultim. de leg. 2. §. Cæterum quia admissa hac sententia futurum esset, ut facile subverterentur omnes testamentorum solennitates, tot vigiliis excogitatæ. contra l. si quando. 35. C. de inoff. testam. & ex calido quodam & pœnitentia sæpe correcto testantium fervore heredes naturales privarentur legitima successione; ideo experiamur, an non ἀίτημα istud πολυ-
 ὄρων, de veritatis ponte possimus deicere, sola in præsens pedamentorum labefactione. Ad palmarium utique argumentum ex l. 2. ibi: ex conscientia. C. de fideicommissis, petatum responsio parata est, (1) committi eo fallaciam causæ, non enim obligatur illo casu heres ex sola voluntate defuncti minus solenni, sed ex suo assensu & agnitione. fac. l. 16. ibi: si sua sponte agnoverit. C. de testament. idemq; evidenter præsupponunt verba. l. 2. ibi: si heredes comperta voluntate defuncti præstiterunt &c. conf. Harprecht. ad §. 3. Instit. de testament. n. 29. Porro (2) ad l. ult. C. eod. & text. similes respondemus: si de fideicommissis constat, vel quærat, alium constitui controversiæ statum, cum fideicommissa etiam sine solennitate septem testium relinqui posse in confesso sit. v. l. 127. ff. de leg. 1. l. 11. §. 22. de legat. 2. l. 34. §. 1 v. Modestinus. eod. l. 11. §. 22. de legat. 3. l. 33. §. 2. ff. eod. Reliqua Bachovii & Lessij argum. (3) fere omnia nituntur falsa hypothesis, quod heres jure naturali obligetur, itemque jure Gentium, ut voluntati defuncti vel minus solenni satisfaciat. Unde protenus eadē concludendi velocitate inferunt, eund in conscientia etiā obligari. Respondemus (1) cum per testamentalia talia bona ut plurimum legitimis heredibus eripiantur: apparet vel ipsum hoc esse contra juris naturalis ordinem. Deinde cum charitas naturalis incipiat ab ipso herede, consequens est, nec testatorem contra jus naturale facientē juvandum esse juris naturalis obtentu: Nec heredem contra ordinem juris naturalis cogendum, ut bona à Deo & natura sibi destinata alii sua manu offerat, liberalitate in necessitatibus propriis naturaliter culpabili. Haud quaquã v. (4) obligationē iniicere ei cōtra hæc munimēta potest, nuda testatoris volūtas, ob. §. 40. I. de R. D. quippe cū testator conferat dispositionem in id tēpus, quo rerum Dominus amplius non est futurus. Nov. 22. cap. 20 l. 20. C. de legat. Exemplis rem in ipsa disputatione declarabimus: Denique non ex quolibet jure naturali, quod etiam alia ratione ejusdem juris impugnatur, obligatur conscientia, cum fundamentum rectæ cōscientiæ proprium sit jus divinum seu verbum Dei. Balduin.

lib. 1. de casib. conscient. cap. 6. p. 13. Lex autem naturalis non æque; quippe quæ post lapsum languida & imperfecta est, id. ibid. maximè si sibi non constet, ut hoc casu. Minimè verò omnium urget l. 5. C. de religiof. & sumpt. fun. quam pro hac sententia perperam inducit & explicat Sichard. (de generali abolitione criminum, constitutione aliqua principis post reditum facta) ibid. n. 2. Sententia enim legis hæc est: Miles in testamento (quod hic intelligendum est militare, cum dicatur militis voluntas & miles decessisse) patri & matri iniunxerat, ut sibi monumentum erigerent: parentes id facere neglexerunt: Querelam ea de re movit commilito defuncti ap. Imp. Alexandrum: Exceperunt parentes se invitos non teneri ad monumenti extructionem, cum superioribus ipsius Alexandri Imp. Constitutionibus & rescriptis amota sit delatio, hoc est, illa delationis species & causa, ut hereditas ejusmodi successoribus tanquam indignis auferatur. l. 5. C. de his quibus. Hanc controversiam dirimit Imp. Alexand. interpretatione rescriptorum suorum, edicens nequaquam idèò parentes hereditatem capeffentes à necessitate implendæ voluntatis defuncti liberari; quia si maximè immunitatem à pœna amittendæ hereditatis præscriptione concessa impetraverint, non tamen securi sint futuri vel ab invidia necessariorum, qui ad implendam defuncti voluntatem eos implorato magistratus auxilio coacturi sint, si quis sepulchrum. l. 2. §. 4. 5. 6. de relig. & sumt. fun. vel hominibus omnibus tacentibus, ne sic quidem à morsu conscientiaæ propriae liberi sint futuri, quod contra pietatem, defuncti voluntatem honestam contempserint. l. 14. §. 6. d. t. & c. Quid autem hoc ad voluntatem pagani minus solennem, & ab officio pietatis plerunque averfam. Plura non licet, cum paucissimarum horarum angustiis hæc elaboratio circumscripta sit. ¶ Plane in testamento ad pias causas vel inter liberos suadendum erit heredibus ut voluntati, vel minus solenni, si nimium non graventur, obtemperent. per not. Treutl. 2. disput. 10. rh. 5. lit. A. & 6. lit. A.

Q. IV. An notarius computari possit in septem illis testibus? Ut nimis faciles sunt in relaxandis testamentorum solennibus Dd. superioribus thesibus notati: ita nimis rigidus apparet, cum hanc quæstionem negativè definit Wesemb. h. num. 10. ibi: præter & supra notarium: rationem adiicit in Comment. Instit. ad §. sed eum. 3. ad verb. numerus. de testam. ordin. quemadmodum olim (inquit) ponde-

Ad eund.
n. 10.

578

Ad tit. I. Libri XXVIII.

ponderator non poterat esse testis, cum non ad testificandum sed ad ponderandum adhiberetur: ita nec hodie quando testamentum in scriptis fit, & de actu per instrumentum consiciendo probandoq; agitur, Notarius ut testis poterit adhiberi: licet postea testamento jam condito, quando ex ipso, ut qui praesens fuerit, testimonii fides super re gesta quaeritur, in numero testium possit examinari: Aliam rationem superingerit in §. sed neque 6. lit. a. instit. eod. quia non possit idem esse & authenticans instrumentum & testis, auth. de instrum. caut. & fide (forte capitulo 5. nam & hoc gl. obicit loco mox notando.) ¶ Affirmantium tamen opinio communiter est recepta, vid. Monticellum de S. Bobio. in repert. testium rubric. testis in testamento. vocab. Notarius, itemq; scriptor testamenti. p. m. 338. Boer. cl. 3. disput. th. 22. lit. A. C. I. A. de testam. th. ult. n. 6. ibi: annumerato tamen Notario. Volckmar. part. 1. art. Notariat cap. 44. n. 15. ibi: zu einem Testamento solenni in scriptis gehören sieben Zeugen / darunter der Notarius mit gerechnet wird. Eaque sententia confirmata est Constit. Imperii. Colon. Anno 1512. tit. von Testamenten / §. vnd sollen. & usulervatur: solent enim hunc in modum concipi testamentorū clausulae, so geschehen in beysein vnd persöhnlicher gegenwertigkeit / primi 2. 3. 4. 5. 6. vnd mein des Notarii, als aller gezeugen hierzu insonderheit erfordert / gernuffen vnd gebetten. Quin & ita in similibus terminis mortis causae donationis decidi, post Passag. Tuscum & alios testatur Berlich. 3. concl. 2. n. 18. Carpzovius Jurisprud. Forens. Saxon. part. 3. const. 1. def. 32. ¶ Et sane jam olim hanc dubitationem stultam esse judicavit Jctus. in l. 27. de testam. ubi gloss. in verbo adhibitus, plusquam ridiculum pronuncians dubitare an aliquis testis jure adhibeatur, quoniam idem & tabulas testamenti scripsit. ¶ Neque obstat argumentum Wesembecii prius: Non enim infrequens est, ut una eademque persona, geminum munus sustineat, maximè si id ad eundem finem tendat: Neque persona aliqua publica, sed civis simplex in locum veteris libripendis vocatus fuit, vid. Hilliger. 6. Donell. Enucl. 7. f. Bachov. d. th. 5. lit. A. p. 541. Cæterum Nov. 37. magis contra Wesembecium, quàm pro ipso facit, præcipue verò in c. 8. ibi: inter quos erit & qui scribit: Uti que in testamento mystico, si testator scribere nesciat, octavum subscribentem requiri vel largiri possumus: propter. l. 21. C. de testam. nam & hoc pacto confirmatur, regula in casibus non exceptis. conf. l. cum antiquitas. 28. C. eod. P. Gregor. 41. syntagm. 4. vel existimare eum etiam qui in testamento subscribit, testem etiam videri, prout in casu & exceptione altera quæ est

Parat. Wesemb. n. 10.

est in testamento cæci clarè appellatur: l. 8. vers. at cum illis verbis: ubi tabularius reperiri nõ possit octavum adhiberi testem. C. eod. Ideoq; tùm ubi septem tantum testes requiruntur (ut regulariter) ipsum etiam scriptorem in numero testium deputari, nihil vetabit. ¶ Sane si vel ad hunc casum vel etiam ad eventum testimonii in foro contentioso de fide instrumenti author respexerit, & imprimis si de fide scripturæ disputetur, concedimus iterum Notarium sibi ipsi testem esse vix posse, neque enim de actu scribendi seu scriptionis, sed de actu testandi seu adhibitionis in testem loquimur. vid. post. Vasq. Gerhard. d. disp. 2. de testam. th. 38. Conf. Menoch. de arbitrar. judic. quest. n. 105. Althusium 1. Dicoeolog. 51. num. 6. Forsitan & hoc sensu excusari author potest; quod non tam ad formam actus testandi, quàm ad omnem eventum probationis futuræ respexerit. Quia si eventum fortuitum ulterius consideremus, utique & alia ratione suadenda videtur testantibus, supernumerarii testis adhibitio: Nam ut Volckmarus. d. c. 44. num. 16. ait: Dieweil sich oft der Zeugen wegen strittigkeiten erregen / soll man lieber einen oder zween Zeugen ober die gewöhnliche zahl nehmen / damit hernacher weniger zu difficultiren sein möge. Quod etiam monetur in Constit. Colon. sub rubric. von Testamenten. §. die Notarien. qui è d. l. 21. C. d. t. ibi: cõsignatam vel ligatam peritus est. C. l. A. de testamentis th. 14. (ubi recte annotatur vers. seq. perperam expressum esse in edit. novissima: Non quidem quod ut ibid. suggeritur legendum sit: Ein schrifft die bezeuchnet; sed ut hoc sensu intelligatur primogenia phrasis, quæ in primo exemplari his verbis concepta est, der so ein Testament machen will / eine schrifft bezeuchent / (pro bezeuchnet) oder verbunden. &c. Sed indulsimus.

satis calamo præcipitato ac ferè extemporalis, cui non nisi.

unius quaternionis meta ab initio erat.

determinata.

Præstan-

te.
te.
us
te.
6.
te.
bi.
ni.
te.
Bo.
ato
ent.
No.
tit.
usu.
au.
pri.
on.
bus.
lios.
con.
tul.
tus.
ure.
Ne.
ens.
mè.
sed.
ger.
ma.
c. 8.
ite.
giri
tur,
Gre.
ub.
quæ
est

158
Præstantissimo Domino Respondenti
Wolffgango Theodorico Badero.

TESTAMENTORUM TESTES BADERE *revelas,*
Perq; theses paucas dicere multa vales.

Dogma tuum verum solido contexere ritu

Niteris, egregius serviet ingenis:

Lova tibi vitam viresq; perennet, amice,

Te jubeat studiis Iustitiaq; frui.

Benevoli affectus contestandi
causa adjecit

Fridericus Dechherr. J. U. Cand.

ULB Halle
005 714 745

3

VD17

809

DEO OPT. MAX. A.
DE
SEPTENARIO TESTAMEN-
TARIO-
RUM NUMERO

LEMMA TETRACOLON.

1639,4

Ad excussionem cap. 10. extr. de testam. pertinens.

Ex Annotationibus ad Paratitla Wesembecii privatis

VIRI

Amplissimi Consultissimi & Excellentissimi,

DN. JOANNIS OTTONIS TABORIS

J. U. D. EXIMI, ET IN ALMA ARGENTORATIENSIS

Universitate Codicis & Juris Feudalis Professoris dignissimi,

Patroni Promotoris ac Praeceptoris sui ju-
giter observandi:

*Præcipitata ob instantem abiturum, opera excerptum, & sub ejus-
dem præsidio disputationi publicæ
expositum,*

WOLFGANGO THEODORICO BADERO,

Gemmingâ - Graigoio:

Die 16. Januar.

Horis locoque solitis.

OS(O)SO

ARGENTORATI

Typis JOHANNIS REPPII

ANNO M. DC. XXXIX.